

Master in de filmstudies en de visuele
cultuur (master na master)
Universiteit Antwerpen

NVAO Toets Nieuwe Opleiding

14 september 2006
Adviesrapport

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Inleiding en verantwoording	5
	2.1 Inleiding en verantwoording	5
	2.2 Samenstelling commissie	5
	2.3 Werkwijze commissie	5
	2.4 Totstandkoming domeinspecifiek referentiekader	6
3	Beschrijving van de opleiding	8
	3.1 Algemeen	8
	3.2 Profiel instelling	8
	3.3 Profiel opleiding	9
4	Beoordeling per onderwerp en facet	11
	4.1 Doelstellingen opleiding	11
	4.2 Programma	14
	4.3 Inzet personeel	21
	4.4 Voorzieningen	24
	4.5 Interne kwaliteitszorg	26
	4.6 Continuïteit	28
5	Overzicht oordelen	30
	Bijlage 1: Samenstelling commissie	31
	Bijlage 2: Werkwijze, werkverdeling en oordeelsvorming	32
	Bijlage 3: Programma vraaggesprekken en locatiebezoek	33
	Bijlage 4: Overzicht van gebruikte of geraadpleegde documenten	34
	Bijlage 5: Geheimhoudingsclausule	35
	Bijlage 6: Lijst met afkortingen	36

1 Samenvattende conclusie

Het panel beoordeelt de aanvraag voor de oprichting van een master na master Filmstudies en Visuele Cultuur in haar geheel en in al haar onderdelen positief. De opleiding op zichzelf is nieuw, maar zij kan voortbouwen op een sinds 2003 bestaande opleiding Gediplomeerde Aanvullende Studie (GAS) Filmstudies en Beeldcultuur en de daarin opgebouwde expertise en ervaringen ten volle benutten.

De **doelstellingen** op het vlak van kennis, vaardigheden en attitudes zijn aangepast aan het niveau en de oriëntatie van de opleiding. Aan de domeinspecifieke eisen kan gezien de internationale onderzoekservaring en kennis van bestaande opleidingen zeker voldaan worden. Wel dient de verhouding tussen filmstudies en visuele cultuur ook naar toekomstige studenten duidelijk gecommuniceerd te worden en vragen de ambities in verband met aansluiting aan de praktijk in het relevante beroepenveld, die vanuit de diversiteit in de instroom interessante mogelijkheden openen, niet te onderschatten inspanningen.

Het **programma** voldoet in zijn geheel aan de gestelde eisen, ook al is de aanvraag nog niet op alle punten even sterk onderbouwd. De academische oriëntatie staat door de directe relatie van de stafleden met het onderzoek en het betrekken van de studenten daarbij buiten kijf. Verbanden met de actuele praktijk van de relevante beroepenvelden vragen versterkte aandacht. De relaties tussen de doelstellingen en het programma, werk- en toetsvormen worden duidelijk gepresenteerd, maar de grote ambities inzake combinatie van filmstudies en visuele cultuur worden in het programma nog niet helemaal gerealiseerd. De inhoudelijke samenhang, die in het programma zeker aanwezig is, kan explicieter gemaakt worden. Het blijft wel een uitdaging om zowel inhoudelijk als organisatorisch studenten met erg verschillende vooropleidingen een consistent programma aan te bieden, met een gelijke en gelijkverdeelde studielast.

Het belang dat de opleiding hecht aan de 'masterproef', wordt weerspiegeld in de intensieve begeleiding, die ook kwalitatief hoogwaardige resultaten mogelijk maakt.

Uit de curricula van het aanwezige **personeel** blijkt duidelijk dat zij in staat zijn om te voldoen aan de eisen inzake academische gerichtheid en kwaliteit. Samen met het verwachte en nog aan te werven personeel moeten zij ook kwantitatief voldoende sterk zijn om de opleiding te dragen.

Op het vlak van de **voorzieningen** ziet het panel geen problemen opduiken. De opleiding wordt in een volledig nieuw gebouw gehuisvest en kan profiteren van de daar sowieso voorziene materiële voorzieningen.

Inzake studiebegeleiding heeft de Universiteit Antwerpen een stevig systeem uitgebouwd, waaraan ook de opleiding haar bijdrage levert. Bij de docenten blijkt een sterke studentgerichtheid.

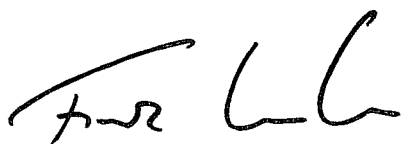
Ook het systeem van **interne kwaliteitszorg** van de Universiteit Antwerpen is degelijk uitgebouwd, maar moet nog verder geïmplementeerd worden. Op het niveau van de opleiding is het kwaliteitsbewustzijn zeker aanwezig, maar er wordt nog sterk informeel gewerkt. De intentie is er echter om meer structureel te werken, ook met externe betrokkenen.

De condities voor **continuïteit** zijn aanwezig, zowel wat afstudeergarantie als wat investeringen (voorzover nodig) en financiële voorzieningen betreft. Er is een duidelijk commitment vanuit de faculteit om de opleiding in stand te houden en ze daarvoor de nodige middelen ter beschikking te stellen.

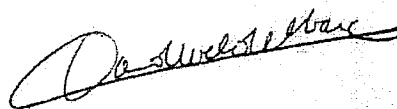
Samenvattend stelt het panel dat het alle voorwaarden vervuld ziet om de opleiding succesvol in te richten. Zijn vertrouwen wordt versterkt door de zeer constructieve en op verbetering gerichte houding van de verantwoordelijken, die daarbij kunnen rekenen op een geëngageerde Onderwijscommissie die een duidelijk sturende en bewakende rol speelt.

Den Haag, 14 september 2006

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding Master in de filmstudies en de visuele cultuur van de Universiteit Antwerpen,

Frank Kessler
(voorzitter)

Marc Van de Velde
(secretaris)

2 Inleiding en verantwoording

2.1 Inleiding en verantwoording

De Universiteit Antwerpen richtte op 9 juni 2006 een aanvraag aan de NVAO voor een toets nieuwe opleiding met het oog op het inrichten van een nieuwe master na master in de filmstudies en de visuele cultuur met ingang van het academiejaar 2007-2008. Deze aanvraag was vergezeld van een aanvraagdossier.

De NVAO heeft voor de beoordeling van deze aanvraag een commissie samengesteld.

2.2 Samenstelling commissie

Voorzitter:

Prof. Dr. Frank Kessler

Universiteit Utrecht

directeur Instituut voor Media en Re/presentatie, hoogleraar film- en televisiegeschiedenis
Domeinspecifieke deskundigheid, onderwijsdeskundigheid, evaluatiedeskundigheid

Leden:

Dr. Renée Van de Vall

Universiteit Maastricht

Coördinator Masteropleiding Media Culture, universitair hoofddocent Faculteit der
Cultuurwetenschappen,

Domeinspecifieke deskundigheid, onderwijsdeskundigheid, evaluatiedeskundigheid

De heer Luc Pien

Filmmaker (producent, scenarist, regisseur).

docent Media & Designacademie Genk, Katholieke Hogeschool Limburg

Domeinspecifieke deskundigheid, onderwijsdeskundigheid

Extern-secretaris:

Prof. Dr. Marc Van de Velde

Hogeschool Gent, Hoogleraar Duits, evaluatiedeskundigheid

Proces-coördinator NVAO:

De heer Jorrit Snijder

De heer Wim de Boer (plaatsvervangend)

2.3 Werkwijze commissie

Nadat de commissieleden de gelegenheid hadden gekregen om het aanvraagdossier te bestuderen, werd op woensdag 23 augustus 2006 een voorbereidende vergadering georganiseerd. Op deze vergadering werd voornamelijk ten behoeve van de Nederlandse

panelleden de aanvraag gesitueerd binnen het Vlaams onderwijslandschap en werd na een korte uiteenzetting over de te volgen procedure een grondige bespreking gewijd aan het aanvraagdossier, waarbij de onderwerpen en facetten een na een aanbod kwamen. Daarbij werd een eerste voorlopig oordeel gevormd, werden de vragen voorbereid die tijdens het locatiebezoek zouden worden gesteld en werd een werkverdeling afgesproken.

Het locatiebezoek in het nieuwe gebouw op de Stadscampus vond plaats op donderdag 24 augustus 2006 (zie bezoekschema in bijlage 3).

Tijdens dit bezoek werden aan de panelleden nog een aantal bijkomende documenten bezorgd (zie bijlage 4).

Voorafgaand aan de gesprekken kreeg het panel een rondleiding door het gebouw, waar nog de laatste werken ter voorbereiding van de ingebruikname in het nieuwe academiejaar aan gang zijn. De commissie voerde gesprekken met vertegenwoordigers van het bevoegd gezag en de coördinatoren van de opleiding, met docenten van de opleiding en met afgestudeerden van de GAS 'Master in filmstudies en beeldcultuur', waarop de nieuwe opleiding voortbouwt.

Na afloop van het locatiebezoek wijdde de commissie een grondige discussie aan de aanvraag, eerst onderwerp per onderwerp en facet per facet en afsluitend aan de aanvraag in haar geheel. De commissie sprak over elk van de onderdelen een oordeel (voldoende/onvoldoende) uit en gaf daarbij telkens de gronden aan waarop ze haar oordeel baseerde. Ze kwam tot een unaniem oordeel.

Uitgaande van deze bespreking schreef de secretaris een ontwerpadvies, dat aan de panelleden ter goedkeuring werd voorgelegd. Nadat de opmerkingen van de leden werden verwerkt, werd het definitief advies opgesteld. Dit advies werd door alle leden van het panel geaccordeerd. Het werd door de voorzitter geautoriseerd en door voorzitter en secretaris ondertekend aan de NVAO bezorgd.

2.4 Totstandkoming domeinspecifiek referentiekader

De opleiding heeft een domeinspecifieke kader opgesteld op basis van de ervaringen opgedaan in de in 2003 gestarte GAS-opleiding in de filmstudies en beeldcultuur, waarvan de nieuwe opleiding een omvorming en verdere uitbouw wil zijn. Daarbij werd rekening gehouden met de evaluatie door lesgevers en studenten en andere bij de opleiding betrokkenen.

De kerncompetenties werden afgelijnd op basis van de internationale onderzoekservaring van de docenten en van de studie van vergelijkbare buitenlandse curricula, rekening houdend met de specifieke Vlaamse context, waarin geen initiële master op het gebied van filmstudies wordt aangeboden.

Ze worden als algemene competenties omschreven, toegepast op het specifieke vakgebied: De kerncompetenties die de student van de master na master zich dient eigen te maken zijn de volgende:

Kennis

1. De student heeft kennis van de grondbegrippen, theorieën, bevindingen, methoden en wetenschappelijke discussies binnen filmstudies en visuele studies en kan deze herkennen, identificeren en definiëren.
2. De student heeft kennis van de voornaamste stilistische paradigma's, de technologische ontwikkelingen en de maatschappelijke impact van film doorheen de filmgeschiedenis en kan deze elementen herkennen, identificeren en definiëren.

Inzicht

3. De student heeft het inzicht om film te plaatsen binnen het ruimere hedendaagse mediaveld en de visuele cultuur. Hij/zij kan film en andere beelden ontleden, film en andere beelden differentiëren en vergelijken.
4. De student kan de belangrijkste fasen (productie, verspreiding, gebruik) van het filmmedium onderscheiden en de politieke, sociale, culturele en economische functies en inbedding ervan ontleden.

Toepassing (wetenschappelijke vaardigheden)

5. De student is in staat om de voornaamste methoden en technieken voor waarneming, analyse en bewijsvoering van filmstudies en visuele studies te hanteren in een eigen onderzoek en om wetenschappelijk te rapporteren over dit onderzoek.

Analyse

6. De student is in staat tot het verzamelen en kritisch verwerken van bronnen en onderzoeksliteratuur rond een specifiek wetenschappelijk vraagstuk m.b.t. film of visuele cultuur. Hij/zij kan hierbij een probleemstelling formuleren, het thema ontleden en onderscheiden van andere gerelateerde themata.

Synthese en evaluatie

7. De student bezit een hoge graad van visuele geletterdheid in ruime zin. Hij/zij is in staat kritisch beelden te begrijpen, te synthetiseren en te evalueren.
8. De student kan kritisch reflecteren over het wetenschappelijke veld van de film- en visuele studies: hij/zij is in staat wetenschappelijke teksten te beoordelen door kritiek te formuleren op concepten, methodes en analyses.
9. De student kan kritisch reflecteren over film- en visuele cultuur: hij/zij is in staat maatschappelijke fenomenen van film- en visuele cultuur te beoordelen vanuit een wetenschappelijke invalshoek en kan weloverwogen standpunten innemen in actuele debatten.

Sociale en communicatieve vaardigheden

10. De student heeft de nodige sociale en communicatieve vaardigheden om in teams samen te werken.

Attitude

11. De student heeft een professionele en open attitude ter voorbereiding op een baan in de wereld van film- en beeldproductie, -distributie, -vertoning en kritiek in een multiculturele samenleving.

Het panel aanvaardde het domeinspecifieke kader.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

- naam instelling: Universiteit Antwerpen
- adres instelling: Middelheimlaan 1, BE-2020 Antwerpen
- aard instelling: ambtshalve geregistreerd
- vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden: Sint-Jacobstraat 2, BE-2000 Antwerpen
- de naam van de voorgestelde opleiding: Master na master in de filmstudies en de visuele cultuur
- in voorkomend geval de afstudeerrichtingen: n.v.t.
- de onderwijstaal gebruikt in de voorgestelde opleiding: Nederlands (met mogelijk enkele keuzevakken in het Engels)
- niveau en oriëntatie:
 - master na master
- het studiegebied of (delen van) studiegebieden: Politieke en Sociale Wetenschappen / Taal- en Letterkunde
- nieuwe opleiding voor Vlaanderen: ja
- nieuwe opleiding enkel voor de instelling: neen
- de studieomvang van de voorgestelde opleiding uitgedrukt in studiepunten: 60 studiepunten
- de graad waartoe de voorgestelde opleiding leidt, de kwalificatie van de graad en in voorkomend geval de specificatie van de graad: master na master
- in voorkomend geval de titel die houders van de graad van deze voorgestelde opleiding kunnen voeren: n.v.t.
- het academiejaar waarin de opleiding in geval van erkenning voor het eerst zal worden aangeboden: 2007-2008
- het positief advies van de associatie waarvan de instelling desgevallend lid is: ja
- in voorkomend geval het positief oordeel over de macrodoelmatigheid: ja
 - datum oordeel: 22 mei 2006

3.2 Profiel instelling

De Universiteit Antwerpen is een jonge instelling die geworteld is in de geschiedenis en ervaring van drie universitaire instellingen in Antwerpen: Ruca, Ufsia en UIA. Tussen deze instellingen bestond lange tijd een samenwerkingsverband naar confederaal model. Vanaf oktober 2003 werden ze omgevormd tot één universiteit.

In haar opdrachtsverklaring omschrijft ze zichzelf als een open, studentgerichte, democratische en pluralistische universiteit, die en hoge kwaliteit nastreeft en innovatie in onderwijs, onderzoek en dienstverlening stimuleert.

De Universiteit Antwerpen is opgebouwd rond de volgende faculteiten:

Faculteit Rechten

Faculteit Geneeskunde

Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, met het Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen

Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen

Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen
Faculteit Wetenschappen
Faculteit Farmaceutische, Biomedische en Diergeneeskundige Wetenschappen

In die faculteiten biedt ze 24 bachelorprogramma's, 39 masterprogramma's en 46 voortgezette opleidingen aan. Ze telt ongeveer 7200 studenten in de basisopleidingen en 1800 in voortgezette en doctorale programma's, 220 in de academische lerarenopleiding.

De universiteit is gevestigd op vier campussen:

- de Campus Middelheim met de volledige opleidingen wiskunde en informatica en een groot deel van rectoraat en administratieve diensten.
- de Campus Groenenborger met de eerste bachelorjaren voor een groot deel van de exacte en medische wetenschappen
- de Stadscampus met de humane en economische opleidingen
- de Campus Drie Eiken met op dit ogenblik de medische wetenschappen.

3.3 Profiel opleiding

De master na master in de Filmstudies en de Visuele Cultuur is een aanvullende opleiding binnen het Departement Communicatiewetenschappen (Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen) van de Universiteit Antwerpen die openstaat voor studenten die een masterdiploma behaald hebben. De opleiding beoogt de omvorming en verdere uitbouw van de in 2003 gestarte GAS-opleiding in de 'Filmstudies en Beeldcultuur'.

Het departement biedt in een éénjarig programma van 60 studiepunten een grondige studie aan van film en visuele cultuur in alle facetten. Het programma kan deeltijds gevolgd worden, gespreid over twee jaren. De opleiding bestaat uit vijf onderdelen: een inleidende module met basisvakken, een verdiepende module waarin grondig wordt ingegaan op specifieke aspecten van film, een verbredende module met nadruk op ruimere mediacontext, een seminarie (met nadruk op toepassing en vaardigheden) en een masterproef. Steeds wordt gelet op de doorstroming van wetenschappelijk onderzoek (hoofdzakelijk binnen de Onderzoeksgroep Visuele Cultuur) naar onderwijs van hoog niveau.

Het programma ziet er schematisch als volgt uit:

Inleidende Module (maximum 15 stp)

(Studenten die één of meerdere van deze vakken reeds gevolgd hebben in hun vooropleiding kiezen een overeenkomstig aantal vakken uit de verbredende module)

Beeldtheorie en Filmische Vormgeving (3 stp)

Geschiedenis en Esthetiek van de Film (6 stp)

Filmtheorie en Analyse (6 stp)

Verdiepende Module (21 stp)

Non fictie Beeldculturen: Documentaire en Wetenschappelijke Verbeelding (3 stp)

Filmische Adaptatie en Scenariotheorie (3 stp)

Hedendaagse filmstromingen en -ontwikkelingen (3 stp)

Wereldcinema (3 stp)

Filmhistoriografie (3 stp)

Aspecten en Functies van Geluid in de Film (3 stp)

Film- en Televisiegenres (3 stp)

Verbreedende Module (minimum 3 stp)

(één vak van te kiezen, of eventueel meerdere keuzes voor wie de inleidende module of onderdelen daarvan reeds in een vorige opleiding volgde.)

Dit vakkenaanbod bestaat uit opleidingsonderdelen die tot elders aangeboden opleidingen behoren. Het kan nog aangevuld worden.

Radio- en –Televisiecultuur (6 stp)

Visuele Sociologie en Antropologie (6 stp)

Cultuurkritiek (3 stp)

Narratologie (3 stp)

Cultuurfilosofie (3 stp)

...

Seminaries 6 stp (1 te kiezen)

Seminarie Film- en Multimediaproductie

Seminarie Scenarioschrijven voor Film en Multimedia

Seminarie Intermedialiteit

Seminarie Vertaling en Ondertiteling

Masterproef (15 stp)

Op dit ogenblik zijn er geen gelijkaardige opleidingen op master of master na master niveau in Vlaanderen. Bij de andere Vlaamse universiteiten bestaan er enkel afstudeerrichtingen binnen de opleiding communicatiewetenschap die een beperkte verdieping in film- en beeldcultuur mogelijk maken. De kerncompetenties zijn in die zin omschreven dat ze de brede waaier aan instroom van studenten op degelijke wijze kunnen stroomlijnen. Volgens de opleiding ligt de originaliteit in de focus op filmstudies in combinatie met visuele cultuur. Hiermee wordt geanticipeerd op de verdergaande convergentie tussen media zoals film, televisie en Internet, en wordt tevens beoogd een antwoord te bieden op het steeds toenemende visuele karakter van de hedendaagse samenleving. De combinatie van film en visuele cultuur komt tevens voort uit de expertise binnen het departement Communicatiewetenschappen en meer specifiek de Onderzoeksgroep Visuele Cultuur.

Op basis van deze gegevens kan het panel de opleiding zonder reserves als nieuw beoordelen.

4 Beoordeling per onderwerp en facet

Beschrijving van de toetsing door de commissie van de ingediende aanvraag aan de hand van de 6 onderwerpen en de facetten uit het Toetsingskader.

4.1 Doelstellingen opleiding

4.1.1 Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

Master:

De opleidingsdoelstellingen zijn er op gericht de student te brengen tot:

- het beheersen van algemene competenties op een gevorderd niveau als het vermogen om op een wetenschappelijke wijze te denken en te handelen, het om kunnen gaan met complexe problemen, het kunnen reflecteren op het eigen denken en werken en het kunnen vertalen van die reflectie naar de ontwikkeling van meer adequate oplossingen, het vermogen tot het communiceren van het eigen onderzoek en probleemoplossingen met vakgenoten en leken en het vermogen tot oordeelsvorming in een onzekere context*
- het beheersen van algemene wetenschappelijke competenties op een gevorderd niveau als het kunnen gebruiken van methoden en technieken in onderzoek, het kunnen ontwerpen van onderzoek, het kunnen toepassen van paradigma's in het domein van de wetenschappen of kunsten en het kunnen aanduiden van de grenzen van paradigma's, het vermogen tot originaliteit en creativiteit met het oog op het continu uitbreiden van de kennis en inzichten en het samen kunnen werken in een multidisciplinaire omgeving*
- een gevorderd begrip en inzicht in de wetenschappelijk-disciplinaire kennis eigen aan een bepaald domein van de wetenschappen of de kunsten, inzicht hebben in de nieuwste kennis van het vakgebied of delen ervan, in staat zijn om de wijze waarop de theorievorming beweegt te volgen en te interpreteren, in staat zijn om in één of enkele delen van het vakgebied een originele bijdrage aan de kennis te leveren en het bezitten van specifieke bij het vakgebied horende vaardigheden als ontwerpen, onderzoeken, analyseren en diagnosticeren*
- hetzij het beheersen van de competenties nodig voor het zelfstandig kunnen verrichten van wetenschappelijk onderzoek of de zelfstandige beoefening van de kunsten op het niveau van een beginnend onderzoeker of kunstenaar, hetzij het beheersen van de algemene en specifieke beroepsgerichte competenties nodig voor de zelfstandige aanwending van wetenschappelijke of artistieke kennis op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar*

Bevindingen van de commissie:

Vanuit de onderwijsmatige basisopties van de Universiteit Antwerpen, studentgecentreerd en competentiegericht onderwijs, worden 11 kerncompetenties afgelijnd die de student als eindkwalificaties moet verwerven. Het gaat om eindtermen op het gebied van kennis (waarbij 6 niveaus worden onderscheiden), van vaardigheden (wetenschappelijke, sociale en communicatieve) en attitudes.

Het overzicht van de kerncompetenties die de student van de master na master zich dient eigen te maken werd reeds gegeven in deel 2 (2.4 totstandkoming domeinspecifiek kader). Deze kerncompetenties werden afgelijnd op basis van de kerntaken van de master na master en zijn erop gericht de student te brengen tot (een deel van) de aan een masteropleiding gestelde eisen inzake niveau en oriëntatie, zoals ze in het toetsingskader zijn omschreven.

Overwegingen:

Uit de aanvraag bleek dat aan de vereisten inzake niveau en oriëntatie in het toetsingskader in hoge mate wordt voldaan. Wel werd een aantal elementen niet expliciet vermeld, zoals het kunnen reflecteren op het eigen denken en werken en het kunnen vertalen van die reflectie naar de ontwikkeling van meer adequate oplossingen of het vermogen tot originaliteit en creativiteit met het oog op het continu uitbreiden van de kennis en inzichten en het samen kunnen werken in een multidisciplinaire omgeving. De gesprekken tijdens de site visit, zowel met docenten als studenten, en de inzage van syllabi en eindwerken uit de huidige GAS, waarop de nieuwe opleiding voortbouwt, overtuigden het panel ervan dat in het opleidingsprogramma ook aan die doelstellingen de nodige aandacht wordt besteed.

Oordeel van de commissie:

Het panel oordeelt dat de doelstellingen van de opleiding zowel qua niveau als qua oriëntatie voldoen en beoordeelt dit facet derhalve als voldoende.

4.1.2 Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

- *De doelstellingen van de opleiding (uitgedrukt in eindkwalificaties) sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en het relevante beroepenveld gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk of kunstpraktijk). Ze zijn, ingeval van gereguleerde beroepen, in overeenstemming met de reglementering of regelgeving ter zake*
- *Voor academisch gerichte bachelorsopleidingen en mastersopleidingen zijn de eindkwalificaties ontleend aan eisen vanuit de wetenschappelijke en/of artistieke discipline, de internationale wetenschapsbeoefening en voor daarvoor in aanmerking komende opleidingen de praktijk in het relevante beroepenveld*

Bevindingen van de commissie:

De kerncompetenties richten zich op het specifieke veld van filmstudies en visuele cultuur. Ze zijn door de betreffende Onderwijscommissie afgelijnd vanuit de internationale onderzoekservaring en de engagementen in internationale netwerken van de betrokken docenten en afgestemd op nationale en internationale standaarden. Inspiratie werd volgens de aanvragers gezocht in internationale voorbeelden.

Vanuit de vaststelling van een verdergaande convergentie tussen media als film, televisie en internet en van een verdere toename van het visuele karakter van de hedendaagse samenleving wordt een originele combinatie gemaakt van filmstudies en de studie van visuele cultuur. Deze combinatie komt bovendien voort uit de binnen het departement Communicatiewetenschappen aanwezige expertise.

Vanwege de bijzondere diversiteit van het beroepsveld zijn de kerncompetenties geformuleerd in functie van een algemene voorbereiding op de beroepswereld. De aansluiting bij de eisen van het beroepsveld wordt wel bevorderd door samenwerking met instellingen die professioneel met film en visuele cultuur bezig zijn.

Overwegingen:

De domeinspecifieke elementen zijn reeds in het algemeen referentiekader geïntegreerd, zodat hierop niet meer hoeft teruggekomen te worden.

Het panel wenst wel een kanttekening te maken bij de naamgeving van de opleiding, die een gelijke verdeling van de aandacht tussen film en visuele cultuur kan suggereren. De verantwoording ervan overtuigt, maar bij de uitwerking van het programma had het panel oorspronkelijk enige reserve. Die werd echter tijdens het bezoek weggewerkt. Uit nadere toelichting door de docenten blijkt immers dat de kern van de opleiding weliswaar bij film ligt, maar dat film hier niet eng geïnterpreteerd mag worden, maar gezien moet worden als een van de manifestaties van visuele cultuur en dat bovendien de visuele cultuur als zodanig in een aantal onderdelen direct of zijdelings aan bod komen.

Het panel acht het noodzakelijk dat deze visie duidelijk geformuleerd wordt bij de informatieverstrekking over het programma, zodat bij geïnteresseerde studenten daarover geen misverstanden kunnen ontstaan. Het begrip "visuele cultuur" in de titel verwijst dus in wezen naar het door de opleiding gekozen perspectief op het object film.

De internationale reputatie van een aantal docenten staat borg voor een voldoende afstemming op internationale standaarden.

Uit het programma en het studiemateriaal blijkt dat de opleiding aansluit bij vergelijkbare buitenlandse programma's.

De opleiding heeft duidelijk de ambitie om aan te sluiten op het beroepsveld, en daarbij met name interessante combinaties te realiseren tussen relevante velden die gekoppeld zijn aan de vooropleiding van studenten (vgl. economie, rechten,...). Het panel waardeert deze ambitie ten zeerste, maar wil erop wijzen dat veel aandacht en inspanningen vereist zijn om dit voornemen ook daadwerkelijk waar te maken.

Het panel vraagt aandacht voor de correcte interpretatie van de benaming van de opleiding en wijst op de inspanningen die nodig zijn om de aansluiting bij het beroepsveld te realiseren, maar is van oordeel dat deze opmerkingen een beoordeling van de domeinspecifieke doelstellingen als voldoende geenszins in de weg staan.

Oordeel van de commissie:

Het panel beoordeelt het facet 'Domeinspecifieke eisen' als voldoende.

4.1.3 Samenvattend oordeel onderwerp 1: Doelstellingen opleiding

Aangezien de doelstellingen van de opleiding zowel wat het niveau en de oriëntatie als wat de domeinspecifieke eisen betreft als voldoende beoordeeld worden, krijgt ook het onderwerp doelstellingen van de opleiding als geheel een positief oordeel.

4.2 Programma

Voor de beschrijving van het programma wordt verwezen naar het voorgaande hoofdstuk 3.

4.2.1 Facet 2.1. Eisen professionele / academische gerichtheid

Het programma sluit aan bij de volgende criteria voor professionele of academische gerichtheid:

Academisch gerichte bachelorsopleiding en mastersopleiding:

- Kennisontwikkeling door studenten vindt plaats in interactie tussen het onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek (met inbegrip van het onderzoek in de kunsten) binnen relevante disciplines*
- Het programma sluit aan bij ontwikkelingen in de relevante wetenschappelijke discipline(s) door aantoonbare verbanden met actuele wetenschappelijke theorieën*
- Het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de ontwikkeling en beoefening van de kunsten*
- Bij daarvoor in aanmerking komende opleidingen heeft het programma aantoonbare verbanden met de actuele praktijk van de relevante beroepen*

Bevindingen van de commissie:

Centraal in het curriculum staat de theorie, de geschiedenis en de analyse van het medium film als multicultureel fenomeen. Daarnaast streeft deze specifieke opleiding de vorming na van 'visuele geletterdheid' in ruime zin. Daarbij komen ook andere vormen van beeldcommunicatie aan bod.

Verder wordt er aandacht besteed aan de recente ontwikkelingen op het vlak van de beeldtechnologie en de invloed ervan op de esthetiek en de maatschappelijke impact van film.

Het curriculum bestaat uit vijf onderdelen: 1. een inleidende module met basisvakken, 2. een verdiepende module waarin grondig wordt ingegaan op specifieke aspecten van film- en beeldcultuur, 3. een verbredende module met nadruk op de ruimere media en visuele context, 4. een seminarie (met nadruk op toepassing en vaardigheden) en 5. een masterproef die concreet bestaat uit een eindwerk. De aanvraag bevat een uitvoerige beschrijving van de verschillende opleidingsonderdelen inzake inhoud, leerdoelen (of doelstellingen) onderwijsvorm, studieomvang, beoordelingsvorm en eventueel verwevenheid met onderzoek en/of werkveld.

Overwegingen:

Hoewel de aanvraag niet expliciet ingaat op de operationalisering van de academische gerichtheid in het programma, is uit de beschrijving van de opleidingsonderdelen af te leiden dat aan de eisen van academische gerichtheid wordt voldaan en dat de opleiding aansluit bij de state of the art binnen de filmwetenschap:

- per opleidingsonderdeel wordt de verwevenheid met onderzoek en/of werkveldervaring van de lesgever vermeld, zodat de voorwaarden voor de vereiste interactie aanwezig zijn.
- uit de inhoudsbeschrijving van de onderdelen blijkt dat er aansluiting is bij ontwikkelingen in de relevante wetenschappelijke disciplines.
- in het bijzonder de masterproef waarborgt door zijn doelstellingen de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van het wetenschappelijk onderzoek

De relatie tussen onderzoek en onderwijs wordt expliciet nagestreefd; het panel stelt vast dat een directe relatie op meerdere plaatsen in de praktijk is gebracht doordat studenten meewerken aan onderzoek van docenten binnen de bestaande onderzoeksgroepen of dat onderzoek wordt ingebracht in de verschillende modules van de opleiding.

De opleiding sluit aan op de relevante beroepspraktijk, maar het panel wenst daarbij de aandacht te vestigen op twee punten: het zou aanbeveling verdienen studenten in de gelegenheid te stellen een stage te lopen. Het panel stelt vast dat de opleiding dit ook heeft overwogen, maar dat gezien de omvang en duur van de opleiding (60 ECTS; één jaar) de mogelijkheden hiertoe erg beperkt zijn. Toch wil het panel de opleiding in overweging geven om voor de studenten daartoe niet alleen binnen hun eindwerk, maar ook op andere manieren, eventueel extra-curriculair mogelijkheden te creëren. Dit zou voor studenten en opleiding ongetwijfeld een grote meerwaarde kunnen opleveren. Voorts constateert het panel dat bij de studenten van de GAS-opleiding de behoefte bestaat om aan de oriëntatie naar het beroepsveld een meer structurele plaats in het programma te geven.

Oordeel van de commissie:

Het panel is van oordeel dat het programma aan de eisen van academische gerichtheid voldoet.

4.2.2 Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

- *Het programma, het didactisch concept, de werkvormen en de wijze van toetsing weerspiegelen de te bereiken eindkwalificaties van de opleiding*
- *De te bereiken eindkwalificaties zijn aantoonbaar vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma*

Bevindingen van de commissie:

Per kerncompetentie wordt inzichtelijk gemaakt hoe die in de opleidingsonderdelen en de leerdoelen geoperationaliseerd wordt.

Vanuit het binnen de Universiteit Antwerpen gehuldigde didactisch concept van het studentgecentreerd en competentiegericht onderwijs stellen de aanvragers dat er wordt gestreefd naar een optimale mix van eerder traditionele werk- en evaluatievormen en nieuwe werk- en evaluatievormen zowel tussen als binnen de verschillende opleidingsonderdelen.

Daarbij geeft de Onderwijscommissie stimulansen voor onderwijsprofessionalisering en onderwijsinnovatie.

De opleiding wordt in principe voltijds aangeboden, maar de mogelijkheid wordt geboden om een flexibel deeltijds programma te volgen. De Onderwijscommissie onderzoekt de individuele dossiers ook op volgtijdelijkheid van de onderdelen en let op een evenwichtige spreiding over de twee jaren.

Overwegingen:

In de aanvraag wordt op een heldere manier beschreven hoe de kerncompetenties in het programma gerealiseerd worden. Het panel moet wel constateren dat de grote ambities waarvan de opleiding in haar doelstellingen blijkt geeft niet allemaal gerealiseerd worden binnen het programma.

De aandacht voor beeld en visuele cultuur, die in naamgeving en doelstellingen gesuggereerd wordt, komt weliswaar als onderdeel van vakken en als mogelijkheid bij de verbredingsmodule aan bod, maar dit zou gezien de geformuleerde doelstellingen explicieter en nadrukkelijker kunnen of moeten gebeuren.

Hier is een rol weggelegd voor de Onderwijscommissie, die, zoals het panel uit de gesprekken heeft kunnen leren, een sterke sturende en bewakende rol vervult ten aanzien van de inhoud en het niveau van de verschillende modules en de aansluiting van het programma op de doelstellingen.

De eisen die aan de opleidingsonderdelen gesteld worden die van de inleidende module deel zullen uitmaken worden door studenten van de GAS-opleiding verschillend ervaren. Het panel dringt er bij de opleidingsverantwoordelijken op aan erover te waken dat die onderdelen aan de niveaueisen van een master na master voldoen.

Ook dient er voldoende aandacht aan besteed te worden dat alle studenten, ongeacht hun vooropleiding en dus hun programma, al de nodige competenties verwerven en dat, meer algemeen, alle te verwerven competenties ook in het onderwijsproces aan bod komen.

Wat de gebruikte werk- en toetsvormen betreft mist het panel voor een deel een beredeneerde didactische opbouw in het programma en een concrete invulling van het concept begeleide zelfstudie.

Verder beveelt het panel aan dat de Onderwijscommissie de verscheidenheid aan gehanteerde toetsvormen (en -momenten) bewaakt en op elkaar afstemt.

Hoewel op een aantal detailpunten opmerkingen en aanbevelingen worden geformuleerd is het globale besluit van het panel dat het facet in zijn hoofdlijnen aan de eisen voldoet.

Oordeel van de commissie:

Het facet 'Eisen academische gerichtheid' wordt, rekening houdend met de hierboven gemaakte opmerkingen door het panel als voldoende beoordeeld.

4.2.3 Facet 2.3. Samenhang programma

Het beoogde programma is inhoudelijk samenhangend.

Bevindingen van de commissie:

De aanvragers achten de samenhang in het programma bereikt doordat het uit de vijf reeds genoemde onderdelen is samengesteld.

De bevoegde Onderwijscommissie volgt het curriculum op; zij heeft bij de opstelling van het programma rekening gehouden met de resultaten van de jaarlijkse (informele) studentenevaluaties van de voorloper van het nieuwe programma.

Overwegingen:

De samenhang werd in de aanvraag vooral uitwendig beschreven (in termen van inleiding, verdieping etc.). Tijdens het gesprek werd duidelijker hoe vanuit het centrale gegeven film en van de verschillende aspecten ervan een inhoudelijke samenhang bereikt wordt. Tevens werd gewezen op de belangrijke sturende en bewakende rol die de Onderwijscommissie speelt ten aanzien van het programma.

Studenten wezen op problemen die ontstaan doordat inleidende en verdiepende onderdelen parallel worden aangeboden. Het panel waardeert nadrukkelijk de inspanningen die de opleiding wil doen om ervoor te zorgen dat er inhoudelijk en didactisch sprake is van goede afstemming, inbegrepen het niveau van de cursusopbouw in de verschillende onderdelen. Uit de gesprekken met de studenten is gebleken dat bij de GAS-opleiding de Onderwijscommissie de door de studenten gesignaleerde knelpunten heeft weten aan te pakken en zo goed mogelijk heeft opgelost.

Het panel is van oordeel dat de samenhang en opbouw in het programma duidelijker tot uitdrukking worden gebracht. Het panel bepleit specifieke aandacht voor het bewaken van de samenhang in het programma voor studenten die op basis van hun vooropleiding de inleidende module niet hoeven te volgen, maar acht zijn opmerkingen niet van die aard dat ze de globale positieve beoordeling van de samenhang en van de sturende rol van de Onderwijscommissie ondergraven.

Oordeel van de commissie:

Het oordeel van het panel over het facet 'Samenhang programma' is: voldoende.

4.2.4 Facet 2.4. Studielast

De studietijd sluit aan bij de norm zoals vastgesteld bij decreet.

Bevindingen van de commissie:

De begrote studietijd ligt tussen 1500 en 1800 uren.

Per opleidingsonderdeel van 6 studiepunten betekent dat tussen 150 en 180 uren, waarvan 45 contactonderwijs, per opleidingsonderdeel van 3 studiepunten tussen 75 en 90 uren, waarvan 30 contactonderwijs.

De aanvragers zijn er zich van bewust dat de studielast en voornamelijk de verdeling over de twee semesters in het oog zal moeten worden gehouden.

Er werd aan de Universiteit Antwerpen een instrument voor studietijdmeting op basis van paarsgewijze vergelijking van programma-onderdelen ontwikkeld, dat ter controle zal gebruikt worden na het eerste jaar.

Overwegingen:

Het panel stelt vast dat naar verwachting sprake zal zijn van een stevige studielast. Dit bleek ook duidelijk uit het gesprek met studenten die deelnemen aan de GAS-opleiding, de voorloper van de master na master, die door de gevraagde inspanning echter niet

afgeschrikt werden. Uit gesprekken met opleidingsmanagement en docenten blijkt dat de opleiding zich voldoende bewust is van de noodzaak om de studielast te bewaken en in toom te houden, in het bijzonder de spreiding van papers in het 2^e semester van de opleiding.

De Onderwijscommissie verzekert ook dat zij indien nodig uit de studietijdmeting de passende conclusies met betrekking tot het programma zal trekken.

Het panel apprecieert dat de Onderwijscommissie de problematiek onderkent en heeft waardering voor de inspanningen die ze reeds heeft gedaan en die ze van plan is te doen.

Oordeel van de commissie:

Het panel beoordeelt het facet 'Studielast' als voldoende.

4.2.5 Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten:

Master na master:

- *mastersgraad, met (een) door het instellingsbestuur nader bepaalde kwalificatie(s), eventueel aangevuld met een onderzoek naar geschiktheid of bekwaamheid of een voorbereidingsprogramma.*

Bevindingen van de commissie:

De opleiding staat open voor alle houders van een masterdiploma (of een voorloper daarvan).

Er wordt geen specifieke voorkennis verondersteld, maar wel de intellectuele rijpheid en ervaring die van een houder van een masterdiploma kan worden verwacht.

Voor de toekenning van vrijstellingen op basis van EVC/EVK heeft de Universiteit Antwerpen de nodige procedures voorzien. Daarbij speelt de Onderwijscommissie een centrale rol.

Overwegingen:

Uit de ervaring met de GAS-opleiding blijkt dat studenten met onderling verschillende vooropleidingen zonder problemen doorstromen binnen het programma en het ook met succes afronden. De inleidende modules moeten de voorkennis van studenten op academisch niveau opvangen / verbreden. Dit leidt tot het gevaar dat voor sommigen bepaalde modules te licht zullen zijn. De opleiding moet de balans tussen te veel vs. te weinig aanbieden in die inleidende modules goed bewaken. Naar aanleiding van gesprekken met het opleidingsmanagement en docenten tijdens het locatiebezoek stelt het panel met waardering vast dat de docenten veel aandacht hebben voor die verschillende achtergronden van studenten en waar nodig voor aangepaste begeleiding zorgen. In de toekomst, vooral indien er sprake zou zijn van een instroom die groter is dan de personele en materiële capaciteiten die ter beschikking staan, zou de opleiding zich echter wellicht genoodzaakt kunnen zien om het aantal studenten dat jaarlijks kan instromen te beperken. Het ontbreken van enige inhoudelijke toegangseis zou het instellen van een

selectieprocedure dan buitengewoon moeilijk maken. Uit de gesprekken bleek dat de faculteit en de opleiding zich hiervan terdege bewust zijn.

Oordeel van de commissie):

Het panel beschouwt het facet 'Toelatingsvoorwaarden' als voldoende.

4.2.6 Facet 2.6. Studietoegang

De opleiding voldoet aan formele eisen m.b.t. de studietoegang:

– *Master na master: tenminste 60 studiepunten*

Bevindingen van de commissie:

De studietoegang bedraagt 60 studiepunten en beantwoordt dus aan de decretale bepalingen terzake.

Overwegingen:

Voor studenten die in een verwante aanvullende opleiding reeds bepaalde onderdelen hebben gevolgd, wordt de mogelijkheid geboden om uit de ruime aanvullende module opleidingsonderdelen te kiezen, zodat ze toch een volwaardige opleiding van 60 studiepunten kunnen volgen.

Het panel dringt er wel op aan dat de opleiding een heldere en eenduidige procedure zou uitwerken voor de concrete invulling van het programma van de individuele studenten, rekening houdend met hun voorkennis.

Oordeel van de commissie:

Het facet 'Studietoegang' wordt door het panel als voldoende beoordeeld.

4.2.7 Facet 2.7. Masterproef

De mastersopleiding wordt afgesloten met een masterproef. Deze heeft een omvang van tenminste één vijfde van het totale aantal studiepunten met een minimum van 15 en een maximum van 30 studiepunten

Bevindingen van de commissie:

Aan de masterproef worden zoals decretaal minimaal voorgeschreven 15 studiepunten toegekend.

Hij is de neerslag van een uitgebreid empirisch onderzoek en/of literatuurstudie. De student kiest zelf zijn onderwerp en wordt bij zijn werk intensief begeleid door een lid van het Zelfstandig Academisch Personeel (ZAP) met expertise in het behandelde onderwerp. Hij dient in zijn eindwerk aan te tonen dat hij zijn vakgebied beheerst en dat hij in staat is om de wetenschap op een zelfstandige wijze te beoefenen of de wetenschappelijke kennis toe te passen.

De masterproef dient de vorm aan te nemen van een voor publicatie geschikt wetenschappelijk artikel van 10.000 à 12.000 woorden.
De beoordeling gebeurt door de begeleider. Er zal een systeem met een medebeoordelaar bekeken worden.

Overwegingen:

De masterproef voldoet aan de decretale voorwaarden inzake studiepunten.
Het panel is positief over de wijze waarop de opleiding omgaat met de keuze van het onderwerp voor de afstudeerthesis en met de intensieve begeleiding, die het mogelijk maakt een degelijk resultaat te bereiken. Naar gelang van het onderwerp zijn contacten met het beroepsveld mogelijk.
Het panel ondersteunt de inspanningen van de opleiding om te komen naar een beoordelingssysteem met twee lezers en heeft er zich kunnen van overtuigen dat die inspanningen minder vrijblijvend zijn dan uit de formulering in de aanvraag zou kunnen afgeleid worden.

Oordeel van de commissie:

Het panel beoordeelt het facet 'Masterproef' als voldoende

4.2.8 Samenvattend oordeel onderwerp 2: Programma

Ook al worden bij verschillende facetten opmerkingen geformuleerd en zal de opleiding dus nog een aantal zaken verder dienen uit te klaren, toch is het panel van oordeel dat het voorgestelde programma zeker intrinsiek de nodige kwaliteiten bezit om het onderwerp 'Programma' als voldoende te kunnen beoordelen.

4.3 Inzet personeel

4.3.1 Facet 3.1. Eisen professionele/academische gerichtheid

De opleiding sluit aan bij de volgende criteria voor de inzet van personeel van een professioneel gerichte of een academisch gerichte opleiding:

Academisch gerichte opleidingen:

- Het onderwijs zal voor een belangrijk deel worden verzorgd door onderzoekers die een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het vakgebied (met inbegrip van het onderzoek in de kunsten)*
- Bij de daartoe in aanmerking komende opleidingen zal daarenboven voldoende personeel beschikken over kennis en inzicht in de desbetreffende beroeps- of kunstpraktijk*

Bevindingen van de commissie:

Het onderwijs zal grotendeels verzorgd worden door voltijdse ZAP-leden, die allen beschikken over ruime onderzoekservaring en specifieke deskundigheid in de door hen te doceren onderwerpen. Ze behoren binnen het departement tot de Onderzoeksgroepen Visuele Cultuur en Media, Beleid en Cultuur. Daarnaast zullen deeltijdse docenten met specifieke praktijkgerichte expertise ingezet worden. Deze inbreng vanuit de beroepspraktijk is vrij beperkt, maar zal ten dele gecompenseerd worden door andere activiteiten zoals gastvoordrachten en studiebezoeken.

De Universiteit Antwerpen doet vooral via zijn ExpertiseCentrum Hoger Onderwijs grote inspanningen voor de onderwijsprofessionalisering van haar personeel.

Overwegingen:

Het in te zetten personeel voldoet aan de eisen van academische gerichtheid. De stafleden zijn via de onderzoeksgroepen waartoe ze behoren nadrukkelijk bij onderzoek betrokken.

Oordeel van de commissie:

Het facet 'Academische gerichtheid' wordt door het panel duidelijk als voldoende beoordeeld.

4.3.2 Facet 3.2. Kwantiteit personeel

- Er wordt voldoende capaciteit beschikbaar gesteld om de nieuwe opleiding te kunnen starten.*
- Er wordt voldoende capaciteit beschikbaar gesteld om de nieuwe opleiding te kunnen continueren.*

Bevindingen van de commissie:

Uitgaande van een beoogde docent/student ratio van 1/21 en 50 studenten wordt de personeelsbehoefte geschat op 2,4 FTE.

Om die in te vullen zal de opleiding kunnen steunen op 3 à 5 full time ZAP-leden, bijgestaan door mandaatassistenten, op 0,7 FTE deeltijdse docenten en op 1 of 2 docenten uit andere instellingen van de associatie.

Overwegingen:

In de aanvraag werd geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen de opdrachten die specifiek voor de opleiding dienen uitgevoerd te worden en die welke de studenten samen met studenten van andere opleidingen volgen (inleidende en verbredende module) en was ook niet duidelijk voor welk percentage de full-time ZAP-leden ter beschikking staan van de opleiding.

Tijdens het gesprek konden de docenten het panel ervan overtuigen dat de aanwezige ZAP-leden met assistenten in hun opdracht voldoende ruimte hebben om de opleiding te dragen.

Het panel acht het wel aangewezen dat er wordt nagedacht over welke maatregelen getroffen kunnen worden bij plotse stijging van de inschrijvingen. Met het huidige aantal docenten en een grote instroom lijkt met name de intensieve begeleiding door de promotor bij het afstudeerwerk gevaar te lopen.

Oordeel van de commissie:

Op basis van de verstrekte toelichting kan het panel de kwantiteit van het personeel als voldoende beoordelen.

4.3.3 Facet 3.3. Kwaliteit personeel

Het in te zetten personeel is gekwalificeerd voor een inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma

Bevindingen van de commissie:

De in te zetten voltijdse ZAP-leden zijn specialisten op het deelterrein dat ze onderwijzen. De deeltijdse opdrachten, waarvoor vacatures uitgeschreven worden, zullen gezien het zeer interessante aanbod van gepromoveerde film- en beeldspecialisten zonder problemen door hoogwaardige kandidaten kunnen ingevuld worden.

Onderwijskundig hebben de aanwezige ZAP-leden al een jarenlange ervaring op het gebied van studentgericht en competentiegericht onderwijs. Nieuwe collega's krijgen binnen de Universiteit Antwerpen de nodige opleiding.

Overwegingen:

Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bovendien neemt een ZAP-lid de coördinatie van de opleiding op zich; hij wordt daarbij ondersteund door de Onderwijscommissie.

Oordeel van de commissie:

De kwaliteit van het personeel wordt door het panel absoluut voldoende geacht.

4.3.4 Samenvattend oordeel onderwerp 3: Inzet personeel

Alle facetten van het onderwerp 'Inzet personeel' zijn door het panel zonder reserve positief beoordeeld. Ook het onderwerp als geheel wordt dus als voldoende beoordeeld.

4.4 Voorzieningen

4.4.1 Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De voorgestelde huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren.

Bevindingen van de commissie:

De benodigde voorzieningen zijn aanwezig of zullen gerealiseerd zijn voor de opleiding van start gaat. Dit betreft zowel aangepaste leslokalen als apparatuur en bibliotheekbestanden. Bovendien biedt de samenwerking met het Filmmuseum en het Muhka docenten en studenten heel wat extra faciliteiten.

Overwegingen:

De huisvesting en de materiële voorzieningen op de nieuwe campus maken de realisatie van het programma mogelijk. Wel wijzen de studenten beperkte technische faciliteiten bij sommige seminaries (camera's, montagemogelijkheden) op dit ogenblik. Gezien de grote belangstelling van de studenten voor hands-on ervaring en met name wanneer het aantal studenten zou stijgen, is dit een belangrijk aandachtspunt. Het panel beveelt aan dat er inspanningen gedaan worden om voldoende omkaderende apparatuur ter beschikking te stellen, zodat alle studenten die voor de betreffende seminaries belangstelling tonen daaraan ook actief kunnen deelnemen.

Oordeel van de commissie:

Ook al meent het panel op mogelijke problemen bij grote belangstelling voor de opleiding en meer in het bijzonder voor specifieke onderdelen te moeten wijzen, het acht ze niet van die aard dat ze een positieve beoordeling aan het facet 'Materiële voorzieningen' in de weg zouden staan.

4.4.2 Facet 4.2. Studiebegeleiding

Er is voorzien in personele capaciteit voor studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten die adequaat zijn met het oog op de studievoortgang.

Bevindingen van de commissie:

De Universiteit Antwerpen heeft een uitgebreid net aan studiebegeleiding en informatievoorziening op verschillende niveaus uitgebouwd, waarvan ook de studenten van de nieuwe opleiding gebruik zullen kunnen maken.

Voor de opleiding zelf zijn specifieke regelingen uitgewerkt, zoals infodagen, een aparte brochure en een feestelijke opening van het academiejaar.

Overwegingen:

Studiebegeleiding en informatievoorziening zijn organisatorisch en personeel zo uitgebouwd dat de studievoortgang optimaal kan verlopen.

De studenten waarderen de inspanningen van de individuele docenten om problemen bij beperkte voorkennis weg te werken. De vraag kan gesteld worden of hier niet een meer structurele oplossing (b.v. mentoraat) kan uitgewerkt worden.

Oordeel van de commissie:

Het panel is van oordeel dat de studiebegeleiding voldoende is.

4.4.3 Samenvattend oordeel onderwerp 4: Voorzieningen

Beide facetten worden, zeker als de studentenaantallen niet onverwacht hoog uitvallen, voldoende geacht. Het onderwerp 'Voorzieningen' als geheel wordt door het panel ook als voldoende beoordeeld.

4.5 Interne kwaliteitszorg

4.5.1 Facet 5.1. Systematische aanpak

Er is voorzien in een systeem van interne kwaliteitszorg, waarbij mede aan de hand van toetsbare streefdoelen en periodieke evaluaties verbetermaatregelen worden getroffen.

Bevindingen van de commissie:

Het systeem van interne kwaliteitszorg van de Universiteit Antwerpen, dat als onlosmakelijk verbonden wordt gezien met innovatie van het onderwijs, wordt uitvoerig beschreven.

Per opleiding is een kwaliteitszorgcyclus met een totale tijdsduur van 8 jaar voorzien. Centraal staan daarin de evaluatie van het programma en van de opleidingsonderdelen, waarbij de studenten daarbij via enquêtes betrokken worden.

De programma-evaluatie en eventueel daaruit voortvloeiende curriculumherziening wordt gekoppeld aan de onderwijsvisitatie.

Daarnaast is een systeem van evaluatie van opleidingsonderdelen uitgebouwd, dat leidt tot een opleidingsrapport en docentenrapporten.

Er werd ook een instrument ontwikkeld voor studietijdmeting.

De programma-evaluatie van de master na master is gepland meteen na het eerste werkjaar 2007-2008.

De eerstvolgende evaluatie van opleidingsonderdelen zal plaatsvinden in de academiejaren 2007-2008 en 2008-2009. Er wordt ook een meting van de studietijd gepland.

Overwegingen:

De beschreven kwaliteitscyclus, die zich nog ten dele in de implementatiefase bevindt en daarom nog niet helemaal uitgekristalliseerd is, wordt door het panel als realistisch beschouwd. Op basis van gesprekken en documenten stelt het panel wel vast dat de Onderwijscommissie zich duidelijk van mogelijke problemen bewust is en naar passende oplossingen zoekt.

Oordeel van de commissie:

Het panel kan de systematische aanpak van de kwaliteitszorg als voldoende bestempelen.

4.5.2 Facet 5.2. Betrokkenheid

Bij de interne kwaliteitszorg zullen medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief worden betrokken.

Bevindingen van de commissie:

De kwaliteitszorg behoort tot de opdracht van een aantal organen op verschillende niveaus (Onderwijscommissie, Faculteitsraad, Onderwijsraad van de Universiteit Antwerpen) waarin naast de medewerkers ook de studenten een vertegenwoordiging hebben. De studenten blijken echter niet altijd van de geboden mogelijkheden gebruik te maken.

De betrokkenheid van studenten bij de evaluatie van programma en opleidingsonderdelen werd hierboven reeds vermeld. Op centraal niveau is de afspraak dat ieder onderdeel tenminste eens per vier jaar wordt geëvalueerd.

Overwegingen:

De verschillende groepen worden op de ene of de andere manier bij de interne kwaliteitszorg betrokken, zij het niet systematisch. De wijze waarop studenten opleidingsonderdelen evalueren is deels docentafhankelijk. Maar feedback over wat met opmerkingen wordt gedaan is gebrekkig. De consultatie van het beroepenveld gebeurt via individuele contacten.

Het panel stelt vast dat de wil aanwezig is om op dit punt grotere inspanningen te doen voor een systematischere aanpak en op die manier de kwaliteitszorg te verdiepen.

Oordeel van de commissie:

Het panel beoordeelt dit facet dan ook als voldoende.

4.5.3 Samenvattend oordeel onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Beide facetten van het onderwerp 'Interne kwaliteitszorg' worden positief beoordeeld; waar nog niet helemaal aan de eisen voldaan wordt, bestaat de vaste wil om de nodige inspanningen te leveren. Het onderwerp in zijn geheel krijgt dan ook het oordeel voldoende.

4.6 Continuïteit

4.6.1 Facet 6.1. Afstudeergarantie

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen.

Bevindingen van de commissie:

Tijdens de site visit bevestigde de vice-decaan dat de decaan en de faculteit veel belang hechten aan de opleiding en dat de faculteit haar engagementen zal nakomen om de opleiding in stand te houden.

Overwegingen:

Het panel is overtuigd door de gegeven garanties en acht de afstudeergarantie gegeven.

Oordeel van de commissie:

Het panel beoordeelt het facet afstudeergarantie als voldoende.

4.6.2 Facet 6.2. Investeringsen

De voorziene investeringen zijn toereikend om de opleiding (inclusief voorzieningen) tot stand te brengen.

Bevindingen van de commissie:

Er zijn recent een aantal investeringen uitgevoerd, waarvan de opleiding gebruik kan maken. Zo maakt de opleiding gebruik van een nieuw gebouw.

Er worden geen specifieke nieuwe investeringen nodig geacht.

Overwegingen:

Het panel heeft zich ter plaatse kunnen overtuigen van de investeringen die (ook) voor de opleiding gebeurd zijn in het nieuwe gebouw en ziet hier geen problemen.

Oordeel van de commissie:

De investeringen worden door het panel voldoende geacht.

4.6.3 Facet 6.3. Financiële voorzieningen

De financiële voorzieningen zijn toereikend om het volledige opleidingstraject te kunnen aanbieden.

Bevindingen van de commissie:

De opleiding zal volledig gefinancierd worden op werkingsmiddelen, zonder extra middelen vanwege de Universiteit Antwerpen en op permanente basis.

Er moet slechts 0,7 ZAP ruimte beschikbaar te worden binnen het departement Communicatiewetenschappen om de opleiding naar behoren te kunnen invullen. Er zijn verschillende pistes mogelijk om de financiering te verzekeren, ook als de Provincie Antwerpen haar huidige steun niet verlengt. Eventueel kan het inschrijvingsgeld verhoogd worden.

Overwegingen:

De opleiding wordt gefinancierd met de werkingsmiddelen van de faculteit. De enige inkomsten zijn de inschrijvingsgelden. Het panel is van oordeel dat deze voorzieningen volstaan.

Oordeel van de commissie:

Het panel beoordeelt het facet 'Financiële voorzieningen' positief.

4.6.4 Samenvattend oordeel onderwerp 6: Condities voor continuïteit

Het panel vraagt aandacht voor problemen die zouden kunnen ontstaan bij een grote toeloop van studenten, maar beoordeelt ondanks die kleine reserves alle facetten van het onderwerp 'condities voor continuïteit' en dus ook het onderwerp in zijn geheel als voldoende.

5 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 4 weer.

Onderwerp	Oordeel	Facet	Oordeel
1 Doelstellingen	V	1.1 niveau en oriëntatie	V
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	V
		2.7 masterproef ¹	V
3 Inzet personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 systematische aanpak	V
		5.2 betrokkenheid	V
6 Continuïteit	V	6.1 afstudeergarantie	V
		6.2 investeringen	V
		6.3 financiële voorzieningen	V

Eindoordeel: positief

¹ Enkel voor academisch gerichte bachelors en masteropleidingen.

Bijlage 1: Samenstelling commissie

CV's commissie van deskundigen (beknopte samenvatting met duiding deskundigheden)

Voorzitter:

Prof. Dr. Frank Kessler

Universiteit Utrecht

directeur Instituut voor Media en Re/presentatie, hoogleraar film- en televisiegeschiedenis
Domeinspecifieke deskundigheid, onderwijsdeskundigheid, evaluatiedeskundigheid

Werkende leden:

Dr. Renée Van de Vall

Universiteit Maastricht

Coördinator Masteropleiding Media Culture, universitair hoofddocent Faculteit der
Cultuurwetenschappen,

Domeinspecifieke deskundigheid, onderwijsdeskundigheid, evaluatiedeskundigheid

De heer Luc Pien

Filmmaker (producent, scenarist, regisseur).

docent Media & Designacademie Genk, Katholieke Hogeschool Limburg

Domeinspecifieke deskundigheid, onderwijsdeskundigheid

Extern-secretaris:

Prof. Dr. Marc Van de Velde

Hogeschool Gent, Hoogleraar Duits

Evaluatiedeskundigheid

Alle commissieleden hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
ingevuld en ondertekend.

Procescoördinator: de heer Jorrit Snijder, beleidsmedewerker NVAO

Plaatsvervangend procescoördinator: de heer Wim de Boer, beleidsmedewerker NVAO

Datum samenstelling commissie: 11 juli 2006

Datum aanstelling secretaris: 11 juli 2006

Bijzondere elementen betreffende de samenstelling² :

geen

²

a) heeft een lid zich uit de commissie teruggetrokken op grond van art.10, tweede lid van het Reglement van de NVAO "tot bepaling van methodologische regelen voor de uitvoering van de toets nieuwe opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse gemeenschap"?

b) Is een lid gewraakt op grond van art.11 van het onder a) bedoelde Reglement?

c) Is een lid in de loop van het beoordelingsproces weggefallen? Werd dit lid vervangen op grond van art.12 van het onder a) bedoelde Reglement?

Bijlage 2: Werkwijze, werkverdeling en oordeelsvorming

Cfr. punt 2.3 op pagina 5

Bijlage 3: Programma vraaggesprekken en locatiebezoek

De commissie heeft een bezoek gebracht aan de locatie op <donderdag 24 augustus 2006> voor de toetsing van de nieuwe opleiding master na master³ - Filmstudies en visuele cultuur - Universiteit Antwerpen

Locatie: De Meerminne, Sint-Jacobstraat 2, 2000 Antwerpen

Programma

- vraaggesprekken
- bezoek aan de voorzieningen⁴

9u15-10u: rondleiding door het gebouw

10u-11u Gesprek met vertegenwoordigers bevoegd gezag

Luc Pauwels	Academisch coördinator opleiding
Philippe Meers	Ondervoorzitter Onderwijscommissie Filmstudies
Herman Meulemans	Vice-decaan faculteit PSW
Cis Van den Bogaert	Departementshoofd onderwijs (rectoraat)
Martin Decanq	Beheerder financiën, lid bestuurscollege

11u15-12u30 Gesprek met docenten opleiding

Luc Pauwels	Vakgebied Visuele cultuur
Philippe Meers	Vakgebied Mediacultuur
Peter Kravanja	Vakgebied Europese cinema
Patrick Cattrysse	Vakgebied Scenarioanalyse
Marc Bekaert	Vakgebied Narratologie

12u.30-13u15 Lunch

13u15-14u15 Gesprek met studenten opleiding

DE REGT Catharina
JANSSENS Pepijn
LAWRENCE Ken
VAN BAELEN Ilse
VAN VESSEM Evelien
VERMEREN Mayke

14u15-16.u: Nabespreking panel (besloten)

³ Professioneel gerichte bachelor – academisch gerichte bachelor – master – bachelor na bachelor – master na master

⁴ De commissie kan op gemotiveerde wijze van dit locatiebezoek afzien als zij oordeelt dat de organisatie van de opleiding niet afhankelijk is van specifieke materiële voorzieningen.

Bijlage 4: Overzicht van gebruikte of geraadpleegde documenten

Informatiedossier opleiding

Het informatiedossier bevatte behalve de eigenlijke aanvraag als bijlage het Onderwijsontwikkelingsplan van de Universiteit Antwerpen (september 2003)

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

Syllabi, studiemateriaal
Masterthesissen
Studentenlijsten

Overige documenten

Missietekst Universiteit Antwerpen
Brochures:
Algemeen Universiteit Antwerpen
Communicatiewetenschappen

Bijlage 5: Geheimhoudingsclausule

De commissie verklaart op eer de bevindingen over de opleiding noch het adviesrapport mee te delen aan het instellingsbestuur.

Bijlage 6: Lijst met afkortingen

AAP	assisterend academisch personeel
EVC/EVK	elders verworven competenties/eerder verworven kwalificaties
FTE	full-time eenheid
GAS	gediplomeerde in de aanvullende studies
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
RUCA	Rijksuniversitair Centrum Antwerpen
stp	studiepunt(en)
Ufsia	Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius
UIA	Universitaire Instelling Antwerpen
ZAP	zelfstandig academisch personeel

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op toetsing van de nieuwe opleiding Master in de filmstudies en de visuele cultuur (master na master) van Universiteit Antwerpen.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 30

F 31 70 312 23 01

E info@nvao.net

W www.nvao.net

Aanvraagnummer # 1227